

UMEÅ UNIVERSITET

Kulturdepartementet
Ku.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Institutet för språk och folkminnen förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken

Regeringen har anmodat Umeå universitet att yttra sig över Institutet för språk och folkminnen förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romska. Den Humanistiska fakulteten har fått uppdraget att besvara remissen och dekan har fastställt yttrandet. I beredningen av yttrandet har Institutionen för språkstudier inbjudits att lämna synpunkter på förslaget.

Kort sammanfattning

Umeå universitet tillstyrker samtliga förslag i det handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romska som Institutet för språk och folkminnen tagit fram.

Övergripande synpunkter

Umeå universitet anser att det utkast till handlingsprogram som presenteras är väl strukturerat och innehåller väl genomtänkta förslag. Förslaget stöds av tre bilagor som ger ytterligare bakgrund: 1. *Språkrevitalisering i teori och praktik* (24 s.), 2. *Kunskapsöversikt och lägesbeskrivning* (44 s.) och 3. *Sammanställning av förslag inklusive kostnadsuppskattning och tidsplan* (12 s.).

Umeå universitet tillstyrker alla förslag i handlingsprogrammet som också presenterats i utredningen *Nationella minoritetsspråk i skolan – förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering* (SOU 2017:91): de nationella minoritetsspråken ska vara ett eget ämne i grundskolan och gymnasiet och ge meritpoäng enligt samma regler som för moderna språk; när de erbjuds inom ramen för ämnet modersmål ska det finnas en garanterad undervisningstid; nybörjarkurser i språken ska erbjudas på gymnasiet; kravet på att språket ska vara umgängesspråk tas bort även för gymnasieskolan; tvåspråkig utbildning ska kunna erbjudas i alla språken under hela grundskolan,

Läroarbildning

För att utbildning ska kunna erbjudas behövs välutbildade lärare. År 2014 fick Umeå universitet ett särskilt uppdrag att ”utveckla och erbjuda ämneslärarutbildning”, dvs. en utbildning för lärare verksamma i grundskolans högstadium och gymnasieskolan. Andra lärosäten fick uppdrag kopplade till finska, jiddisch och romska. Dessa lärosäten föreslog år 2016 till regeringen att examensordningen bör ändras så att ett nationellt modersmål kan ingå i en grundlärorexamen. I en promemoria från Utbildningsdepartementet (*Ökad kvalitet i läroarbildningen och fler lärare i skolan* (U2021/00301)) som nu är ute på remiss föreslår regeringen i kap. 9 nu en sådan ändring.

Specifika synpunkter om avsnitten om högskola och universitet (avsnitt 3.6)

Umeå universitet tillstyrker förslaget om basbemanning som finansieras på annat sätt än genom så kallad studentpeng och uppdrag i regleringsbrev som gäller för ett år i taget. För meänkieli, som är ett nytt ämne på akademisk nivå, skulle den lösning handlingsprogrammet förespråkar öka förutsättningarna för en långsiktigt stabil bemanning och även möjliggöra medel för utveckling och forskning.

UMEÅ UNIVERSITET

Lärofortbildning

Förutom grundläggande lärarutbildning och möjlighet att avlägga lärarexamina för olika delar av utbildningssystemet är det angeläget att bygga upp ett system med fortbildning för verksamma lärare som undervisar i meänkieli. Här behövs sannolikt både studier i och om språken och i didaktik.

För år 2021 omfattar Umeå universitets specifika uppdrag både utbildning ("Umeå universitet ska varje läsår erbjuda utbildning i meänkieli [...]") och även ett vidare uppdrag:

Universitetet ska, [...] bedriva utvecklingsarbete och utbildning på vetenskaplig grund, däribland med sikte på lärarutbildningar.

Arbetet ska främja undervisning i och på minoritetsspråken meänkieli och samiska i förskolan, grundskolan, gymnasieskolan och högskolan. [...]

(<https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?rbid=21315>)

Umeå universitet har, med sitt uppdrag gällande utbildning i minoritetsspråken meänkieli och samiska samt täta kontakter med företrädare för minoriteterna och andra aktörer, goda förutsättningar att bidra till förverkligande av ett handlingsprogram.

Yttrandet har fastställts av dekan Åsa Karlsson Sjögren efter föredragning av kanslichef Lena Högback.

Åsa Karlsson Sjögren
Dekan

Expedieras till

Ku.remissvar@regeringskansliet.se

Ku.csm@regeringskansliet.se

Registrator

Institutionen för språkstudier